

τίθεται εἰς κίνησιν, ἀπαντῶν δὲ στερεὰ πετρώματα θά ἐνεργήσῃ ἀπαρχαλλάκτως, ὅπως καὶ ἂν παρήγετο ἀτμός ἀποτόμως καὶ ἐν μιᾷ στιγμῇ, ὡς ἀνωτέρω ὑπετέθη ».

Ὁ κ. Δωμπρέ δὲν ἀποδέχεται τὴν μεταξύ τῶν σεισμῶν τῶν ἥφαιστειακῶν χωρῶν καὶ τῶν σεισμῶν τῶν χωρῶν, αἵτινες στεροῦνται ἥφαιστειῶν, διάκρισιν. Μεταξὺ τῶν μὲν καὶ τῶν δὲ ὑπάρχουσι σεισμοί, ὡς οἱ τῆς χώρας *Αἰφελ ἐπὶ παραδείγματι, οἵτινες δύνανται νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς γέφυρα ἐνώσεως τῶν δύο κατηγοριῶν. Ἄλλως τε αἱ ἐξωτερικαὶ ἐκδηλώσεις ἀμφοτέρων εἶναι αἱ αὐταί. Ἀλλὰ καὶ ἂν ἀποδεχθῶμεν ὡς αἰτίαν τῶν μὴ ἥφαιστειακῆς (τεκτονικῆς) φύσεως σεισμῶν τὰς ἐσωτερικὰς κινήσεις τῶν βράχων, πάλιν κατὰ τὸν κ. Δωμπρέ αἱ σεισμικαὶ δονήσεις ὀφείλονται εἰς τὴν μηχανικῶς ἀναπτυσσομένην θερμότητα καὶ εἰς τὸν ἐκ ταύτης παραγόμενον ἀτμόν. Ἄλλως τε διὰ τὰς χώρας, αἵτινες διαρκῶς ἀποτελοῦσι κέντρον συγχῶν σεισμικῶν δονήσεων ὑπάρχει αἰτία πολὺ πιθανότερα. Τὰ ἐσωτερικὰ κοιλιώματα καὶ αἱ σχισμαί, ἅτινα ἀναμφιβόλως ὑφίστανται ἐν τοῖς στρώμασι τοῦ ἐδάφους τῶν χωρῶν τούτων, καθιστῶσιν εὐχερῆ τὴν εἰσόδον τοῦ ὕδατος μέχρι τοῦ βάθους, εἰς ὃ θεωρεῖται κατὰ προσέγγισιν ὡς κείμενον τὸ κέντρον τῶν δονήσεων, εἰς βάθος δὲ 11, 27, 38 χιλιομέτρων ἢ αὐξήσις τῆς θερμοκρασίας παρέχει βαθμὸν θερμότητος ἀνώτερον τοῦ πρὸς ἐρμηνείαν τῆς ἐξαερώσεως τοῦ ὕδατος καὶ τῆς ἐκρηκτικῆς αὐτοῦ δυνάμεως ἀπαιτουμένου.

Ἐν συντόμῳ ὁ ἔξοχος οὗτος γεωλόγος ὡς πιθανὸν γενικὸν αἴτιον τῶν σεισμῶν θεωρεῖ τὴν πίεσιν τοῦ ἐν καταστάσει ὑπερθερμάνσεως διατελοῦντος ἀτμοῦ ὕδατος, καὶ τὰς ταχεῖς κινήσεις τῶν αἰφνιδίως ἀναπτυσσομένων καὶ ἐν ἀκαρεῖ ἐξογκουμένων ἀερίων. Ἡ μηχανικὴ δύναμις, ἣν δύνανται νὰ προσλάβωσι τοιαῦτα ἀερίωδῃ σώματα, κέκτηται ἀποτελεσματικότητά ὑπερβαίνουσαν πᾶν ὅτι ἦτο δυνατόν νὰ φαντασθῶμεν, πρὶν ἢ διὰ πειραμάτων μετρηθῶσι πιέσεις ἀνώτεροι τῶν 600 ἀτμοσφαιρῶν. Αἱ ἐκρήξεις τῶν ἐν καταστάσει ὑπερθερμάνσεως διατελούντων ἀερίωδων ὄγκων ἐξηγοῦσι τοὺς σεισμοὺς καλλίτερον τῶν ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τῆς γῆς κινήσεων ὄγκων στερεῶν.

Ἐτεροὶ σύγχρονοι γεωλόγοι, ὁ Φούξιος ἐπὶ παραδείγματι, θεωροῦσιν ὡς ἀπαραίτητον τὴν διάκρισιν τῶν δονήσεων τοῦ ἐδάφους εἰς σεισμοὺς πλουτωνικοὺς καὶ σεισμοὺς μὴ ἥφαιστειακοὺς (τεκτονικοὺς ἢ σεισμοὺς στολιδώσεως). Ἐνῷ ὁ κ. Δωμπρέ ἀποδίδει ἀμφοτέρους εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν αἰτίαν, ἐκδηλουμένην ὑπὸ περιπτώσεως διαφόρους, ταύτην δὲ θεωρεῖ ὡς ἀποτελεσματὶς μῆς καὶ τῆς αὐτῆς δυνάμεως, τῆς ὑποχθονίου ἢ γηγενοῦς θερμότητος, οἱ τελευταῖοι οὗτοι γεωλόγοι παραδέχονται διὰ τὰς σεισμικὰς δονήσεις τῆς δευτέρας κατηγορίας αἰτιὰ διάφορα μὲν, μόνον ὅμως μηχανικὰ, ἥτοι συνίζησιν στρωμάτων, διατάραξιν ἢ διολίσθησιν, ἐν ἐνὶ λόγῳ μεταβολάς, αἵτινες δύνανται νὰ διαταράξωσι τὴν ἰσορροπίαν τῶν βράχων, οἵτινες ἀποτελοῦσι τὰ πετρώματα.

Ἐν τοῖς ἀνωτέρω εἰρημένους βλέπομεν ὅτι δύο ἀντίθετοι θεωρίαι ὑπάρχουσι πρὸς ἐξήγησιν τῶν σεισμικῶν

φαινομένων, ἅτινα δὲν σχετίζονται πρὸς τὰς ἥφαιστειακὰς ἐκρήξεις. Ἡ μία εἶναι ἡ τοῦ Δωμπρέ, ἥτις ἀποδίδει τὰ φαινόμενα ταῦτα εἰς τὸν ἐν καταστάσει ὑπερθερμάνσεως διατελοῦντα ἀτμόν ἢ δὲ ἑτέρα, γενικεύουσα τὴν ὑπὸ τοῦ Μπουσινιῷ διὰ τοὺς σεισμοὺς τῶν Ἀνδεων προταθεῖσαν θεωρίαν, παραδέχεται μηχανικὰ μόνον αἰτία. Ἐν τούτοις ἐπιτραπήτω ἡμῖν νὰ εἴπωμεν ὅτι, καίπερ μὴ ἀρνούμενοι τὴν ὀρθότητα τῆς θεωρίας ταύτης, περὶ τοπικῶν δονήσεων ἰδίᾳ καὶ περὶ ἀσθενῶν καὶ μικρᾶς ἐκτάσεως τρομῶδων κινήσεων προκαίμενοι, θεωροῦμεν τὴν τελευταίαν ταύτην θεωρίαν ὡς μὴ ἐπαρκοῦσαν πρὸς ἐρμηνείαν τῶν σεισμῶν, οἵτινες ἐπεκτείνονται εἰς μεγάλας τῆς γῆς ἐκτάσεις, τῶν ὁποίων δὲ ἡ σφοδρότης εἶναι ἱκανή, ὅπως χώρας καὶ πόλεις ὀλοκλήρους εἰς ἐρείπια μεταβάλῃ. Τοιοῦτοι συγκλονισμοί, ἐξαπλούμενοι ἐπὶ μεγίστων ἐκτάσεων, προέρχονται βεβαίως ἐκ μεγάλου ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς βάθους, εἰς σημεία, ἐν οἷς, καθ' ὅσον γινώσκουμεν, ἐπικρατεῖ ὑψηλὴ θερμοκρασία, ἐνθα δὲ εὐρηναὶ συνηνωμένοι ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἅπαντες οἱ ὅροι καὶ αὐτῶν τῶν τρομερωτέρων ἐκρήξεων.

Καθόσον ἀφορᾷ εἰς τοὺς ἀσθενεστέρους κυματισμοὺς τοῦ γήινου φλοιοῦ, εἰς τὰς τρομῶδεις ἐκείνας τοῦ ἐδάφους κινήσεις, αἵτινες μόνον διὰ μικροσεισμοσκοπίων αἰσθηταὶ καθίστανται, τῶν ὁποίων ἐν τούτοις ἡ συχνότης εἶναι τοιαύτη, ὥστε δυνατόν νὰ λεχθῇ ὅτι ὁ φλοιὸς τῆς Γῆς κατὰ πᾶσαν στιγμὴν ταλαντοῦται ἐν τινι τῶν σημείων αὐτοῦ, δὲν δυνάμεθα ἄρᾳ γε νὰ θεωρήσωμεν ταύτας ὡς ρυθμικὰς ἐκδηλώσεις τῶν βραδέων ἐκείνων κινήσεων, αἵτινες παρατηροῦνται εἰς διαφόρους χώρας; Ἡ, ὡς ἐξάγεται ἐκ θετικῶν παρατηρήσεων, δὲν εἶναι ἄρᾳ γε δυνατόν νὰ ἀποδώσωμεν τὰς ἀσθενεῖς ταύτας ταλαντώσεις εἰς τὴν ἐνέργειαν τῶν ἀτμοσφαιρικῶν κινήσεων καὶ εἰς τὰς ἀποτόμους μεταβολὰς τῆς βαρομετρικῆς πιέσεως, αἵτινες ἀκολουθοῦσι τὰς μεγάλας τοῦ ἀέρος διαταράξεις; Ὅταν τὸ βαρόμετρον ὑψοῦται ἢ κατέρχεται ταχέως, παράγεται αἰφνιδίᾳ αὐξήσις ἢ ἐλάττωσις τοῦ βάρους τοῦ ρευστοῦ περικαλύμματος, ἐκδηλουμένη διὰ κυματοειδοῦς κινήσεως κατὰ μίαν ἢ κατὰ ἑτέραν διεύθυνσιν τῶν ἐλαστικῶν στρωμάτων, ἐφ' ὧν ἡ ἀτμοσφαῖρα ἐπικυπαύεται.

Ἀλλὰ τὰ ἀμφίβολα ταῦτα ζητήματα θά διαφωτισώσι μόνον αἱ ἐν τῷ μέλλοντι παρατηρήσεις.

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ)

Ν. ΜΟΣΧΟΠΟΥΛΟΣ.

ΙΣΤΟΡΙΚΑ.

Συμβολαὶ εἰς τοὺς Ἐπισκοπικοὺς Καταλόγους τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἀμαθείας Κ. Ἀνθίμου Ἀλεξοῦδου.

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ἀμαθείας κ. Ἀνθίμος Ἀλεξοῦδης, ἀνὴρ φιλοπονώτατος καὶ εἰπέρ τις τῶν πατρίων ζηλωτής, ἀνέλαβε τὸ γιγάντειον ἀληθῶς ἔργον τῆς συντάξεως Καταλόγου τῶν ὑπὸ τὸν Οἶ-

κουμινικόν τῆς Κωνσταντινουπόλεως Θρόνον ἀρχιερέων ἀπὸ τῆς συστάσεως τῆς ἐκκλησίας μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων. Ὁ ἰδὼν καὶ μελετήσας τὸ μέγα ἔργον τοῦ διαστήματος Γάλλου Le Quien «Oriens Christianus» ἐπιγραφόμενον, θέλει ἐκπλαγεῖ βεβαίως ὁρῶν, ὅτι ὁ Ἕλλην Ἱεράρχης θαρραλέως καὶ καλῶς παρεσκευασμένος προέβη εἰς τὴν συνέχειαν τοῦ πονήματος τοῦ προηγησαμένου αὐτοῦ, πλήρη ὡς ἔνεστι χρονολογικὸν κατ'ἀλογον τῶν ἐπισκοπῶν παρέχων καὶ εἰς συμπλήρωσιν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας Κωνσταντινουπόλεως τὰ μάλιστα συμβαλλόμενος.

Ὁδοῦ πάρεργον εἰς τοιαύτας μελέτας καταγινόμενοι γινώσκομεν τῆς ἐπιχειρήσεως τὸ δύσκολον διὰ τε τῶν πηγῶν τὴν ἑλλειψιν, τὰ ποικίλα ἐν αὐταῖς χάσματα, διὰ τὰς τῆδε κακείας διεσπαρμένas εἰδήσεις. Συλλεξόμενοι ἐκ διαφόρων χειρογράφων ἱκανὰ ὀνόματα Ἀρχιερέων πολλῶν Ἐπαρχιῶν μὴ ἀναφερόμενα ἐν τοῖς ὑπὸ τοῦ ἀγίου Ἀμασείας ἐν τῷ Νεολόγῳ ἔλλοτε δημοσιευθεῖσι κατ'ἀλόγους μὲθ' υἱικῆς εὐλαθείας δωροφοροῦμεν αὐτὰ τῷ διακρεπτεῖ ποιμάντορι τῆς Ἀμασείας Ἐκκλησίας, εἴ ποτε χρήσιμα γένοιτο εἰς τὴν μεγάλην αὐτοῦ συγγραφήν.

Α! Ἐπαρχίας Καισαρείας, Ἀρτης, Ἀγχιλήου, Βάρνης, Μαρωνείας, Λητίτζης, Σταγῶν.

Ὁ ἐν Ἀλμυρῷ τῆς Θεσσαλίας διακρίβων κ. Κ. Γιαννόπουλος ἐδημοσίευσεν ἐν τῷ ὑπ' ἀρ. 28 (15 Μαΐου 1894) φύλλῳ τῆς *Εβδομαδιαίας Ἐπιθεωρήσεως* τοῦ Νεολόγου Χρυσόβουλλον τῆς Ἐπισκοπῆς Σταγῶν, ἀπολυθὲν ἐπὶ αὐτοκράτορος Ἀνδρονίκου τοῦ Παλαιολόγου ἐν ἔτει κ. κ. 6844 (+ 1336), μεθ' ὃ παρεβέθετο ὀνόματά τινα τῶν μέχρι τοῦδε γνωστῶν Ἐπισκοπῶν Σταγῶν, ἰδίᾳ δὲ τίθητι Διονύσιον ἐπίσκοπον γενόμενον τῷ 1602 καὶ μετ' αὐτόν Ἀρσένιον τῷ 1714 Καὶ ὁ Σεβ. Ἀμασεῖας κατ' αὐτὴν τὴν ἐποχὴν (Νεολόγ. 26 Ἰουνίου 1892) οὐδένα ἀναφέρει Ἐπίσκοπον τῆς ἐπαρχίας ταύτης. Ἐν δὲ χειρογράφῳ ὑπ' ἀρ. 167 τῆς ἐν Χάλκῃ Ἑμπορικῆς Σχολῆς (φύλ. τοῦ β'. μέρους) εὐρήται πρᾶξις συνοδικῆ τῆς καθαιρέσεως τοῦ Ἐπισκόπου Σταγῶν Δανιὴλ ἐπὶ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Ἰακώβου τῷ 1680 γενομένη. Τὸ ἔγγραφον τοῦτο, πιθανῶς ἀνέκδοτον, ἔχει ὧδε:

✠ Ἰακώβος ἐλέω Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, νέας Ρώμης καὶ οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

Ἐντιμότατοι Κληρικοὶ τῆς Ἐπισκοπῆς Σταγῶν, εὐλαβέστατοι Ἱερεῖς μετὰ πάντων τῶν ὑποκειμένων αὐτῇ χωρίων, χρήσιμοι ἄρχοντες καὶ οἱ λοιποὶ εὐλογημένοι Χριστιανοί, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητὰ καὶ περιπόθητα τῆς ἡμῶν Μετριότητος, χάρις εἴη ὑμῖν ἅπας καὶ εἰρήνη καὶ ἔλεος ἀπὸ Θεοῦ Παντοκράτορος καὶ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, παρ' ἡμῶν δὲ εὐχῇ, εὐλογία καὶ συγχώρησις. Οἱ συνοδικοὶ τόμοι τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας καθαιροῦσιν ἀπαραιτήτως καὶ ἐξελκύουσι τῶν Ἐπαρχιῶν ἐκείνους τοὺς ἀρχιερεῖς, ὅσοι φανῶσι κατὰ καιροὺς δυστροποῦντες καὶ μὴ πειθόμενοι πληρῶσαι τὰ ριπτόμενα αὐτοῖς συνοδικὰ ἐκκλησιαστικὰ δικαιώματα, δι' ὧν ἡ Μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία κυβερνᾶται καὶ διαφυλάττεται

καὶ ἀποσκορακίζονται τῆς ἀρχιερατικῆς καταστάσεως ὡς ἐπίθουλοι καὶ προδότες τοῦ καλοῦ τῆς Ἐκκλησίας. Ἐπειδὴ τοιγαροῦν καὶ ὁ κακοεπίσκοπος Ὑμῶν κακῆς γνώμης καὶ διεστραμμένης ἐξ ἀρχῆς ὑπάρχων καὶ βδελυρὸν τοῦ διαβόλου ἄγρετον, πονηρίας καὶ κακοφροσύνης καὶ δολιότητος ἐμπλεως, ἐφάνη ἀπειθὴς καὶ ἀνυπότακτος οὐ μόνον τῆς συνοδικῆς ἀποφάσεως μὴ πειθόμενος πληρῶσαι τὰ συνοδικῶς βεβηθέντα αὐτῷ Ἐκκλησιαστικὰ δικαιώματα, ἀλλὰ καὶ τὰ τῷ Γέροντι αὐτοῦ Ἱερωτάτῳ Μητροπολίτῃ Λαρίσσης, ὑπερτίμῳ καὶ ἐξάρχῳ δευτέρως Θεσσαλίας καὶ πάσης Ἑλλάδος, τῷ ἐν ἀγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῷ ἡμῖν ἀδελφῷ καὶ συλλειτουργῷ κυρ Μακαρίῳ, ἀντιπράττει καὶ ἀντιλαεῖ φλυαρῶν τὰ δοκῶντα τῇ κακόφρονι καὶ ἀνοσίᾳ αὐτοῦ κεφαλῇ, τοῦτο χάριν ἡρώμεθα ἀποφαινόμεθα συνοδικῶς γνώμῃ κοινῇ τῶν παρευρεθέντων Ἱερωτάτων Ἀρχιερέων καὶ ὑπερτίμων, τῶν ἐν ἀγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῶν ἡμῶν ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν, ἵνα ὁ κακοεπίσκοπος αὐτὸς Δανιὴλ ὡς ἀπειθὴς καὶ ἀνυπότακτος πρὸς τὴν καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλην Ἐκκλησίαν καὶ σκληροτροχῆλος καὶ διεστραμμένος καὶ ἐπιζήμιος τῆς καθ' ἡμᾶς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γέροντός αὐτοῦ, καθηρημένος ὑπάρχη καὶ γεγυμνωμένος πάσης ἀρχιερατικῆς ἐνεργείας καὶ τάξεως καὶ ἐκπτώτος τοῦ ἀρχιερατικοῦ καταλόγου καὶ ἀπόβλητος καὶ ἐστερημένος τῆς θείας χάριτος καὶ ἐξωσμένος καὶ ἀποδεδιωμένος τῆς αὐτῆς ἐπαρχίας καὶ ἐστερημένος τελείως καὶ ἀμέτοχος τῶν Ἐκκλησιαστικῶν αὐτοῦ δικαιωμάτων μηδεμίαν ἄδειαν ἔχων τὰ ἀρχιερατικὰ ἐκτελέσαι ὡς καθηρημένος καὶ ἀποβεβλημένος τῆς ἀρχιερωσύνης καὶ μηδεὶς τολμήσῃ συμφορέσαι αὐτῷ ἢ συλλειτουργῆσαι ἢ ὡς ἀρχιερεῖ ἀποδεχθῆναι ἢ τὴν χειρὰ αὐτοῦ ἀσπασθῆναι ἢ εὐλογίαν καὶ ἁγιασμὸν παρ' αὐτοῦ δεχθῆναι, ἢ εἰσόδημα ἐκκλησιαστικὸν δοῦναι, ἢ συνδραμεῖν καὶ βοηθῆσαι αὐτῷ λόγῳ ἢ ἔργῳ ἐν βάρει ἀργίας ἀσυγγνώστου καὶ ἀλύτου ἀφορισμοῦ, ὃ δὲ Ἱερώτατος Μητροπολίτης Λαρίσσης, ἔχει ἄδειαν χειροτονῆσαι ἄλλον Ἐπίσκοπον ἐν τῇ αὐτῇ Ἐπισκοπῇ, Σταγῶν τοῦ ποιμαίνειν ἡμᾶς καθὼς πρέπει τοῖς ἀρχιερεῦσιν ἀναντιρρήτως καὶ ἀναμφιβόλως. Ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις εἴη μετὰ πάντων ἡμῶν.

α χ π Ϟ Ἰνδικτιῶνος γ'. ἐν μηνὶ Ἀπριλίῳ.

- ✠ Ὁ Χαλκιδόνομος Ἱερεμίας.
- ✠ Ὁ Τορνόβου Δανιὴλ.
- ✠ Ὁ Μιτυλίνης Γρηγόριος.
- ✠ Ὁ Νεοκαισαρείας Ἀρσένιος.
- ✠ Ὁ Δέρκων Μακάριος.
- ✠ Ὁ Καρπάθου Νεόφυτος.
- ✠ Ὁ Λητίτζης Ταράδιος.
- ✠ Ὁ Καισαρείας Μελέτιος.
- ✠ Ὁ Προύδης Καλλίνικος.
- ✠ Ὁ Λαοιδόνης Μακάριος.
- ✠ Ὁ Ἀρτης Βαρθολομαῖος.
- ✠ Ὁ Αἰδινωτεῖχου Γρηγόριος.
- ✠ Ὁ Βάρνης Σεραφεῖμ.

ΣΗΜ. Κατόπιν κατὰ Ὀκτώβριον τοῦ αὐτοῦ ἔτους εἰς αἴσθησιν ἔλθον ὁ ἀνωτέρω Σταγῶν Δανιὴλ καὶ ἐκπληρώσας τὰ καθήκοντα αὐτοῦ συνεχωρήθη ὑπὸ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας καὶ ὑπὸ τοῦ Γέροντος αὐτοῦ Λαρίσσης κατὰ τὸ ἀκόλουθον ἐν τῷ Κώδικι γράμμα τοῦ Λαρίσσης, ὅπερ παραλείπομεν ἐνταῦθα.

Ἐν Χάλκῃ κατὰ Μάιον τοῦ 1894.

(Ἔπεται τὸ τέλος.)

Μ. ΠΑΠΑΝΙΚΑΣ.